

Protokoll fra møte i rovviltnemnda for region 8 den 7.5.2019

Sted: Scandic hotell Vadsø

Tid: 08:00–13.00 (Møtetid: fem timer møte pluss to timer forberedelse)

Til stede:

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen, leder	Alv Ottar Folkestad, NOF
Karen Anette Anti, nestleder	Ann Maret J. Eira, Næring og rovvilt i Finnmark
Aslak Mathis Eira, medlem	Magne Asheim
Ulf Ballo, medlem	Anne Guttormsen, FMFI
Trine Noodt, medlem (med til kl. 10)	Aase Berg, FMTR
	Rasmus Høyning, FMFI
	Ingrid Beate Øpstad Fredriksen, FMTR
	Christer Michaelsen, FMFI
	Andreas Vikan Røsæg, FMTR

Sakliste

15/19 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
16/19 Orienteringer	s. 1
17/19 Saker til informasjon	s. 2
18/19 Kvote for lisensfelling av jerv 2019/2020	s. 3
19/19 Slutføring av sak 10/19 om evaluering oppfølging av forvaltningsplan	s. 12
20/19 Norsk ornitologisk forening ved Alv Ottar Folkestad	s. 13
21/19 Anbefaling lisensfellingskvote bjørn 2019	s. 13

15/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 7.5.2019.

16/19 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

Oppfølging

Det ble tatt opp at det synes som det er vanskelig for Miljødirektoratet og Forsvaret å koordinere Forsvarets aktivitet i skytefeltene med flyging av helikopter for ekstraordinære uttak av jerv. Noe som går ut over beitenæringen der følgen er at uttak ikke lykkes. Rovviltnemnda ber sekretariatet få klarhet i rutiner og eventuelle muligheter til forbedringer på dette feltet.

17/19 Saker til informasjon

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland for 2018/2019. datert 7. september 2018.

Beslutning om uttak av jerv av eget tiltak i deler av region 8 – Troms og Finnmark – 2019. 10.4.2019

18/19 Kvote for lisensfelling av jerv 2019/2020

Vedtak:

Sekretariatet innstiller på at kvote for lisensfelling av jerv settes til 34 jerv.

For Finnmark settes kvoten til 22 jerv, hvorav inntil 13 tisper. Av kvoten kan inntil seks felles i A-området, hvorav inntil tre tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 12 jerv, hvorav inntil åtte tisper. Av kvoten kan inntil sju felles i A-området, hvorav inntil fire tisper.

Justeringskvote i region 8

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som i region 8 blir registrert i 2019, det er også betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange individer som kommer til å bli registrert ved DNA-analyser av ekskrementer og vev. For at Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda skal kunne målstyre forvaltningen underveis i lisensfellingsperioden settes en justeringskvote på seks dyr, tre som kan trekkes fra kvoten og tre som kan legges til kvoten. Disse kan være hanner eller tisper og kan trekkes fra eller legges til der Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda finner dette formålstjenlig etter en fortløpende vurdering av bestandssituasjonen for jerv og av skadesituasjonen som jerv volder på beitedyr.

Innstilling til vedtak:

Sekretariatet innstiller på at kvote for lisensfelling av jerv settes til 30 jerv.

For Finnmark settes kvoten til 20 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kan inntil fem felles i A-området, hvorav inntil to tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 10 jerv, hvorav inntil sju tisper. Av kvoten kan inntil seks felles i A-området, hvorav inntil tre tisper.

Justeringskvote i region 8

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som i region 8 blir registrert i 2019, det er også betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange individer som kommer til å bli registrert ved DNA-analyser av ekskrementer og vev. For at Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda skal kunne målstyre forvaltningen underveis i lisensfellingsperioden settes en justeringskvote på seks dyr, tre som kan trekkes fra kvoten og tre som kan legges til kvoten. Disse kan være hanner eller tisper og kan trekkes fra eller legges til der Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda finner dette formålstjenlig etter en fortløpende vurdering av bestandssituasjonen for jerv og av skadesituasjonen som jerv volder på beitedyr.

Begrunnelse for vedtak

Rovviltnemnda viser til sekretariatets saksfremstilling. Siden saksfremstillingen ble skrevet har det blitt dokumentert/antatt ytterligere to ynglinger i Finnmark, og det har blitt dokumentert/antatt ytterligere tre ynglinger i Troms. En av to ynglinger i B-området i Troms

er siden saksfremstillingen ble skrevet, tatt ut ved hiuttak. I innstillingen ble det tatt høyde for ekstraordinære uttak i B-områder for jerv. Rovviltnemnda viser til at antall ynglinger i Finnmark per dato er høyere enn sekretariatet hadde forventet ville bli registrert, samt at antall ynglinger i Troms er oppe i sju. I tillegg er det sju lokaliteter i Troms og en lokalitet i Finnmark der ynglestatus er usikker, disse følges opp videre. På bakgrunn av nye opplysninger justerer rovviltnemnda kvoten opp med fire jerv.

Sekretariatet bemerker

Den 6.5.2019 ble yngling nr. 8 dokumentert/antatt i Troms. Verken sekretariatet eller rovviltnemnda kjente til denne statusendringen på vedtakstidspunktet.

Saksfremstilling

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på jerv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge, er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i stortingsmelding nr. 15 (2003–2004), *Rovvilt i norsk natur*, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i

disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konflikten og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene, herunder jerven, og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at jerven forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. naturmangfoldloven § 14 (vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser). En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet.

Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt i det videre. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Kunnskap om rovviltartene, både jerv, gaupe, bjørn og ulv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste årene, vi har god kunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning. Gjennom blant annet omfattende innsats fra Statens naturoppsyn ved å registrere hvor mange valpekull som blir født hvert år, og ved å kontrollere disse dataene opp mot analyser av DNA fra jerv, har Rovdata sammenstilt mye kunnskap om jerv, blant annet i NINA Rapport 1553 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2018, Endra status på tal på ynglingar av jerv i Noreg i 2018*, datert 15.1.2019, *Bestandsovervåking av jerv 2018, bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 3*, samt NINA Rapport 1592 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2018* og i Rovdata rapport om *Bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, datert 15.5.2018*. Videre har NINA rapport 1200, *Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014* bidratt med kunnskap om jervens habitatbruk, overlevelse og reproduksjon, og jervens predasjon på rein og sau. NINA Report 1617 *Estimation of gene flow into the Scandinavian wolverine population* har gitt kunnskap om genflyt og genetisk strukturering i den skandinaviske jervebestanden.

Bestandsmål

Jervebestanden i Norge blir overvåket ved å registrere hvor mange valpekull som blir født hvert år, og ved å analysere DNA fra jerv. Statens naturoppsyn kontrollerer fra mars og utover våren og sommeren hiplasser hvor det tidligere er registrert at jerv har født valper. Det blir også lagt ned en betydelig innsats i å lete etter hiplasser i nye områder. Tips som fører til funn av yngling på lokalitet som tidligere ikke er kjent av forvaltningen utløser en dusør på 15 000 kroner (skattepliktig). Dette forutsetter at lokaliteten blir kontrollert og yngling blir dokumentert av Statens naturoppsyn. DNA-analysene, som på landsbasis årlig gjøres fra mellom 1 200 og 1 500 prøver av jerveekskremer, gir grunnlag for sikrere estimerer på bestandsstørrelsen, og de gir kunnskap om kjønns sammensetning, inn- og utvandring, overlevelse, reproduksjon og slektskapsforhold. Det blir også utført DNA-analyser av vevsprøver fra alle individene som er felt ved skadefelling eller lisensfelling. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger. Av disse skal ti være i region 7 og ti i region 8. Av de ti i region 8 skal sju være i Troms og tre være i Finnmark. Bestandsmålet for jerv er fastsatt i forskrift om forvaltning av rovvilt (FOR-2005-03-18-242).

Nemndas myndighet for forvaltning av jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Ifølge rovviltforskriften § 10, har rovviltnemnda myndighet til

å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv dersom gjennomsnittlig antall ynglinger av jerv de tre foregående år ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen.

Hensikten med kvote for lisensfelling, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av jervebestanden samt begrense den skade som jerv påfører bufe- og tamreinnæring. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at lisensfelling i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer på sau og rein.

Regional forvaltning

Rovviltregion 8 består av Finnmark og Troms. Rovviltnemnda i region 8 har inngått en samarbeidsavtale med rovviltnemnda i region 7, Nordland. I følge samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 skal nordlige områder av Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms. Samarbeidsavtalen er som følger:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:
 - kvote for jakt på gaupe,
 - kvote for lisensfelling av jerv,
 - kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.

På møte for rovviltnemnda i region 8 den 21.1.2015, sak 4/15 om samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 ble det vedtatt at avtalen videreføres inntil en av partene sier den opp. Rovviltnemnda i region 7 vedtok på sitt møte den 20.5.2015 i sak 10/2015 videreføring av avtalen inntil en av partene sier den opp.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Rovviltnemnda ønsker å oppklare at samarbeidsavtalen med region 7 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, den rører heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland, når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for jerv i området, fastsatt bestandsmål for jerv i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Jerveynglinger som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, skutte jerver belastes kvoten for region 8. En viktig årsak til denne ordningen er at det i dette området, i stor grad er de samme jervene som bruker begge regionene, Rombaken–svenskegrensa er en mer naturlig forvaltningsgrense.

Samarbeidsområdet med Nordland

Indre Ofoten har en del historikk i forhold til jervetap, men ut fra de sist registreringer forventes ikke de største tapene i dette området. Siden en betydelig del av området er prioritert til sau og rein, mener sekretariatet det er riktig å ha kvote tilgjengelig i dette området. Siden forekomsten av jerv i samarbeidsområdet i større grad dreier seg om en felles bestand med Troms og med Sverige, enn med resten av Nordland mener sekretariatet at kvoten i dette området skal være felles med kvoten for Troms.

Ynglinger av jerv

I løpet av registreringssesongen 2018 ble det totalt registrert 181 ynglinger av jerv i Skandinavia, noe som tilsvarer en økning i antall ynglinger på 32 % sammenlignet med 2017. Av disse ble 57 påvist i Norge. I Norge tilsvarer dette en økning på 42,5 % sammenlignet med 2017. I region 8 er det over årene 2016, 2017 og 2018 registret henholdsvis 14 (6), 9 (4), og 10 (4) ynglinger. Tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark. Tilsvarende tall for region 7

er 10, 9 og 11. Dette gir et gjennomsnitt de tre siste årene på 11 ynglinger i region 8 og 10 ynglinger i region 7.

Bestandsstatus

Det gjennomsnittlige antallet påviste jervynglinger de tre siste årene brukes som grunnlag for bestandsestimeringen fra antall ynglinger til antall voksne jerver i populasjonen. Basert på antall ynglinger i perioden 2016–2018 beregnes den skandinaviske bestanden i 2018 til 890 voksne jerver som er ett år eller eldre (95 % CI = 728–1139), noe som tilsvarer en populasjon som er litt høyere enn i fjor for Skandinavia som helhet. Av de 890 jervene utgjør anslagsvis den norske delen av bestanden 307 individer (95 % CI = 252–398). Den norske delen av bestanden er redusert med 5 % sammenlignet med bestandsestimatet for 2017 (Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 3 2018).

DNA av jerv

I 2018 ble det samlet DNA fra 75 ulike individer, der prøvenes geografiske midtpunkt var i region 8, tilsvarende tall i 2017 var 100. I region 7 var det i 2018 56 individer der prøvenes midtpunkt var innen regionen, dette mot 61 i 2017. Sekretariatet bemerker at det var en usedvanlig sen vår i 2017, kanskje bidro godt skuterføre utover våren til uvanlig god innsamling.

I Finnmark er det siden 1.1.2018 registrert 56 individer, 16 hanner og 40 hunner.

I Troms ble det vinteren 2018 samlet DNA fra 41 jerver, derav 12 hanner og 29 hunner. Av disse er det en kjent avgang på to hanner og fem hunner. Bare noen få prøver levert inn i 2019 er foreløpig analysert. I 2019 er det analysert fungerende prøver fra fire individer, hvorav to er av døde individer. Det ene døde individet var det ikke DNA-treff på i 2018, de tre andre var også funnet i 2018.

Kjent avgang

Siden 1.6.2018 er det skutt seks jerv i Finnmark, fem på skadefelling og én under lisensfelling. I Troms er det i samme periode skutt sju jerv, to på skadefelling og fem under lisensfelling.

Skadeomfang av tap til jerv 1.1.2018–24.4.2019

I Troms ble 24 sau dokumentert eller antatt tatt av jerv sommeren 2018, alle i august måned. 19 av disse i Storfjord. I Finnmark ble en sau dokumentert tatt av jerv, denne i Vardø.

I Troms og Finnmark er 162 rein dokumentert eller antatt tatt av jerv. 126 i Finnmark, hvorav 27 i 2019, samt 36 i Troms hvorav 25 i 2019. Tallene for 2019 i Finnmark kan antas å være høyere da det er flere kadaver som enda ikke er undersøkt.

I samarbeidsområdet med Nordland er én rein dokumentert drept av rein, denne ble funnet i februar 2019.

Vurderinger

Kunnskap om rovviltartene, herunder jerv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste årene, og vi har god kunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning.

Kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 vurderes som godt nok til at det kan fattes en beslutning om kvote for lisensfelling av jerv.

Lisensjakt vil ikke medføre en økt samlet belastning som kan true artens overlevelse så fremt kvote settes på et faglig forsvarlig grunnlag og geografisk avgrensing er i tråd med forvaltningsplanene for region 8 og 7. I tråd med prinsippet i naturmangfoldlovens § 10 bør det derfor settes en geografisk differensiert kvote som tar sikte på å nå bestandsmålet for jerv mest mulig presist i A-området, unngå etablering av jerv i B området og med dette redusere potensialet for skade på beitedyr i både i A- og B-området.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Sekretariatet vurderer beslutningsgrunnlaget som godt.

Sekretariatet vurderer at dersom en til tross for et godt prediksjonsgrunnlag for uttak, skulle komme under bestandsmålet ved telling neste år, så har bestanden kapasitet til raskt å bygge seg opp uten betydelig tap av genetisk materiale. Sekretariatet vil også peke på det enstemmige rovviltforliket av 2011 hvor det ble presisert at «rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig», dette jf. formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften.

Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt. Sekretariatet legger til grunn at rovviltnemnda med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Beregning av kvote i region 8

Per 26.4.2019 er det fire ynglinger i Troms og to yngling i Finnmark som er vurdert som dokumentert eller antatt, den ene i Troms er i B-området for jerv. I tillegg er det ti potensielle ynglinger i Troms og to potensielle ynglinger i Finnmark som har status usikker. Disse følges opp nå, og vil også kunne følges opp med barmarkskontroller senere. Snøsmelting kan medvirke til at jervetisper i større grad flytter unger til sekundære hi, og at registreringene derfor blir vanskeligere.

Selv om antall ynglinger i 2019 per dato er usikkert har vi et solid DNA-materiale fra 2018, og vi har kjent avgang fra dette materialet. Registrerte ynglinger de tre siste årene gir et snitt på 11 ynglinger i region 8. Vi bemerker at andelen tisper i DNA-materialet er høy. Dette gir et høyt potensial for ynglinger.

Det rapporteres om betydelig smågnageraktivitet, kanskje bidrar smågnagerne til at mer enn gjennomsnittlig andel av tispene har ynglet i år. Sekretariatets inntrykk ut fra rapporteringer om jerveaktivitet er at tilveksten i bestanden har vært større enn avgangen siste året.

Registrerings sesongen 2019 har i Finnmark vært vanskeligere enn vanlig, få gode registreringsdager og førefall tidligere enn vanlig kan ha bidratt til at en mindre andel av jerveynglingene har blitt registrert, samt til at det har blitt funnet mindre jerveskit for DNA-

analyse. I Troms har det vært normale registreringsforhold gjennom vinteren, men tidlig førefall på våren.

Basert på meldinger om jerveaktivitet, dokumenterte tap av beitedyr til jerv, DNA-registreringer av jerv og dokumenterte ynglinger samt kjent avgang av jerv vurderer sekretariatet det er sannsynlig at jervebestanden før jakt i 2019 vil være noe større enn det den var før jakt i 2018. Antall registrerte ynglinger vinter/vår 2019 forventer vi vil komme rundt bestandsmålet i Finnmark, og noe over bestandsmålet i Troms.

Konklusjon

Sekretariatet tar høyde for at det kan bli iverksatt ekstraordinære uttak i B-områder for jerv, og i kalvingsland for rein. Sekretariatet innstiller på at kvote for lisensfelling av jerv settes til 30 jerv.

For Finnmark settes kvoten til 20 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kan inntil fem felles i A-området, hvorav inntil to tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 10 jerv, hvorav inntil sju tisper. Av kvoten kan inntil seks felles i A-området, hvorav inntil tre tisper.

Justeringskvote i region 8

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som i region 8 blir registrert i 2019, det er også betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange individer som kommer til å bli registrert ved DNA-analyser av ekskrementer og vev. For at Fylkesmannen i samråd med rovviltneemnda skal kunne målstyre forvaltningen underveis i lisensfellingsperioden settes en justeringskvote på seks dyr, tre som kan trekkes fra kvoten og tre som kan legges til kvoten. Disse kan være hanner eller tisper og kan trekkes fra eller legges til der Fylkesmannen i samråd med rovviltneemnda finner dette formålstjenlig etter en fortløpende vurdering av bestandssituasjonen for jerv og av skadesituasjonen som jerv volder på beitedyr.

19/19 Slutføring av sak 10/19 om evaluering oppfølging av forvaltningsplan

Vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 vil igangsette arbeidet med å rullere forvaltningsplanen av 10.10.2013. Det forutsettes at planleggingen med utarbeidelse av skisse til organisering og fremdrift starter opp i løpet av høsten 2019.

Rovviltnemnda vil i rulleringsarbeidet søke tradisjonell kunnskap for best mulig å ivareta beitenæringene samtidig som rovviltbestandene reguleres på bestandsmålene. De sosiale aspekter ved forvaltning av rovvilt skal ivaretas på en god måte.

Innenfor den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt, skal planen gi anbefalinger om forsøksordninger og tiltak som kan redusere tap av sau og rein. Planen skal søke svar på om dagens forebyggende tiltak, differensierte forvaltning, jaktmetoder, jakttider og økonomiske incitamenter gjør at rovviltet reguleres på bestandsmålene, og om tiltakene bidrar til å redusere tapene i beitenæringene.

I rullering av planen vil rovviltnemnda rette økt fokus på kongeørnas påvirkning på rein- og sauedrift, samt øvrig dyreliv.

Planen må gi status for rovviltsamarbeid med naboland, og foreslå måter for styrking av samarbeid og kunnskapsutveksling innen forvaltning og forskning på nordkalotten.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 vil igangsette arbeidet med å rullere forvaltningsplanen av 10.10.2013. Det forutsettes at planleggingen med utarbeidelse av skisse til organisering og fremdrift starter opp i løpet av høsten 2019.

Rovviltnemnda vil i rulleringsarbeidet søke tradisjonell kunnskap for best mulig å ivareta beitenæringene samtidig som rovviltbestandene reguleres på bestandsmålene.

Innenfor den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt og en geografisk differensiert forvaltning, skal planen gi anbefalinger om forsøksordninger og tiltak som kan redusere tap av sau og rein. Planen skal søke svar på om dagens forebyggende tiltak, differensierte forvaltning, jaktmetoder, jakttider og økonomiske incitamenter gjør at rovviltet reguleres på bestandsmålene, og om tiltakene bidrar til å redusere tapene i beitenæringene.

I rullering av planen vil rovviltnemnda rette økt fokus på kongeørnas påvirkning på rein- og sauedrift, samt øvrig dyreliv.

Planen må gi status for rovviltsamarbeid med naboland, og foreslå måter for styrking av samarbeid og kunnskapsutveksling innen forvaltning og forskning på nordkalotten.

Saksfremstilling

Sekretariatet viser til saksfremstilling i sak 10/19 på møtet den 28.3.- og 29.3.2019. På møtet ble det lest opp et forslag til vedtak, et annet forslag ble vist. Begge forslag kom fra medlemmer av rovviltnemnda. Med bakgrunn i disse forslagene, saksfremstillingen og mailkorrespondanse etter møtet samt rovviltforskriften § 6 *Regional forvaltningsplan for rovvilt*, gir sekretariatet her en innstilling til vedtak.

21/19 Anbefaling lisensfellingskvote bjørn 2019

Vedtak:

Vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Finnmark:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-områdene i Finnmark. Det anbefales en kvote på fire – 4 – bjørn i B-området i Finnmark, hvorav inntil to binner. Kvoten fordeles til 1 bjørn i B-området øst for Munkefjorden i Sør-Varanger kommune og inntil 3 bjørner til B-området i Finnmark for øvrig. Det anbefales at lisensfelling stoppes i Finnmark dersom det blir felt to binner, uavhengig av hvor i B-området felling skjer.

Troms:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Troms. Det anbefales en kvote på én – 1 – bjørn i B-området i Troms.

Bjørnebinner med unger som opptrer sammen bør unntas fra tillatelsen.

Saksfremstilling

Bestanden av bjørn i region 8 er under bestandsmålet for regionen. Da er det Miljødirektoratet som setter kvote for lisensfelling av bjørn. Rovviltnemnda ønsker likevel å gi sin anbefaling til direktoratet om kvote for lisensfelling av bjørn i region 8.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer, bestandsmål og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i stortingsmelding nr. 15 (2003–2004), *Rovvilt i norsk natur*, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling til Stortinget nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur.

Forliket innebar at bestandsmålet for bjørn ble endret fra 15 årlige ynglinger til 13 årlige ynglinger. Antall hannbjørn skal ikke overstige 1,5 ganger antallet binner. Forvaltningen av bjørn overføres til de regionale rovviltnemndene når ti ynglinger av bjørn er nådd.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet bjørn, og dens genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt.

Når et forvaltningsorgan fatter en beslutning er det et krav at naturmangfoldlovens prinsipper i § 7 (8–12) legges til grunn som retningslinjer.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf.

naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet vil vise til rapport fra Rovdata om *Bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, datert 15.5.2018*, til NINA rapport 1658, Populasjonsovervåking av brunbjørn, DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2018, til Bioforsk rapport nr. 47 2013 om populasjonsovervåking av brunbjørn 2009–2012, samt til rapport fra Det skandinaviske bjørneprosjektet til Miljøverndepartementet: Bjørnens status og økologi i Skandinavia.

Rovviltnemnda har i sin forvaltningsplan av 10.10.2013 fordelt målsettingen om totalt 6 årlige ynglinger innen A-områdene for bjørn i region 8: én i indre Troms, tre i Anarjohka (Karasjok og Kautokeino) samt to ynglinger i Pasvik, Sør-Varanger kommune.

Siste års minsteestimat for antall bjørneynglinger i region 8 har bjørnekullsimuleringsmodellen (BKS-modellen), utviklet av det Skandinaviske bjørneprosjektet, beregnet til 2,4 ynglinger (NINA rapport 1658). Dette mot 1,8 forrige år.

Skadepotensial på sau og tamrein

Både i Finnmark og Troms er det kalvingsområder for rein i A-områder for bjørn. Sekretariatet er kjent med *Rapport frå Viltskadecenter 2012:6*, fra samarbeidsprosjektet mellom Viltskadecenter, Det skandinaviske bjørneprosjektet, Udtja skogsameby og Gällivare skogsameby, som har sett på bjørnepredasjon på rein og potensielle effekter av tre forebyggende tiltak. Sekretariatet mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein.

I de siste årene har det i Finnmark i stor grad lyktes å holde sau og bjørn adskilt. I Troms var det siste år store tap av sau til bjørn i Bardu, i overkant av 70 sau ble dokumentert tatt av bjørn. I Finnmark ble det i 2015 dokumentert 86 sau drept av bjørn, alle øst for Tanaelva. I 2016 vurderte SNO at bjørn var skadeårsak på 27 undersøkte kadaver i Troms, Alle i Bardu kommune. I dette området ble det våren 2017 tatt ut en bjørn etter tillatelse fra Miljødirektoratet. I Finnmark ble det ikke dokumentert tap av sau til bjørn i 2016.

Våren 2017 ble det i Finnmark dokumentert fem rein drept av bjørn. I beitesesongen for sau ble tre sau dokumentert tatt av bjørn og våren 2018 er to rein dokumentert drept av bjørn. I Troms ble ni sau dokumentert drept av bjørn beitesesongen 2017.

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av bjørn kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere.

Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.